

Proiect
Viață Sănătoasă

Reducerea poverii bolilor netransmisibile

Swiss Centre for International Health

Necesitățile persoanelor cu boli netransmisibile (BNT). Factori de risc.

Lora Gîțu
Asistent universitar,
Catedra de Medicina de familie
USMF "Nicolae Testemițanu"

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Swiss TPH

Swiss Tropical and Public Health Institute
Schweizerisches Tropen- und Public Health-Institut
Institut Tropical et de Santé Publique Suisse

Associated Institute of the University of Basel

Planul discuției

Ce prezintă bolile netransmisibile?

Care sunt etapele evoluției de la sănătate la boală?

Care sunt factorii de risc care duc la BNT?

Ce simt persoanele cu BNT?

Care sunt necesitățile persoanelor cu BNT?

Ce prezintă bolile netransmisibile?

Boli, care au o evoluție cronică și sunt necontagioase, cu un impact asupra calității vieții, cheltuieli suplimentare din bugetul familiei, povară financiară asupra sistemului de sănătate, uneori stigmă și/sau discriminare...

Care sunt BNT?

- Cardiopatia ischemică
- Angină pectorală
- Hipertensiunea arterială
- Astmul bronșic
- Diabetul zaharat
- Dislipidemia
- Obezitatea
- Bronhopneumopatia Obstructivă Cronică
- Boli oncologice
- Boala ulceroasă gastrică sau duodenală...

Actualitate...

- BNT constituie prima cauză de morbiditate și mortalitate în întreaga lume și în Republica Moldova, atât în rândul bărbaților cât și în rândul femeilor
- Persoanele care suferă de BNT prezintă un risc mai mare de a dezvolta probleme de sănătate mintală sau dificultăți emoționale decât persoanele care sunt fizic sănătoase
- BNT solicită pacientul în diverse moduri începând cu eforturile suplimentare de a face față adaptărilor necesare condiției medicale
- Pacienții care suferă de cancer, boli cardiovasculare, artrite, boli cronice pulmonare, diabet și boli neurologice prezintă un risc crescut de a dezvolta depresie
- Prevalența depresiei, anxietății și abuzului de substanțe (de exemplu, alcool) în populația care suferă de boli cronice, este de trei ori mai mare decât în populația generală.

Factorii care determină sănătatea

Biologia umană

Mediul ambiant

Stilul de viață

Organizarea asistenței medicale

Biologia umană

Include toate aspectele sănătății fizice și mintale, care au loc în corpul uman ca consecință a proceselor biologice ale corpului și determină înfățișarea lui individuală.

Acest element include:

1. Ereditatea individului
2. Procesele de mutație și îmbătrânire
3. Mulțimea sistemelor complexe interne ale corpului
oste-articular,
muscular,
nervos,
cardiovascular,
endocrin,
digestiv, etc.

Mediul ambiant

Categoria „Mediul ambiant” include toate aspectele (influențele) legate de sănătate, care sunt externe corpului uman și asupra cărora individul are un control mic sau nu-l are deloc.

Indivizii nu pot de sine stătător asigura situația în care produsele alimentare, medicamentele, produsele cosmetice, aparatele, apa, etc. sunt necontaminate și neprimejdioase; în care pericolele pentru sănătate ce provin din aer, apă poluată, zgomot, vibrație sunt puse sub control; în care răspândirea bolilor transmisibile este prevenită eficient; în care are loc colectarea și procesarea corectă a deșeurilor de diferită proveniență și în care ambianța socială, cu toate schimbările ei rapide, nu produce efecte dăunătoare asupra sănătății.

Stilul de viață

Categoria „Stilul de viață” constă din totalitatea deciziilor luate de către indivizi, care afectează sănătatea acestora și asupra cărora indivizii posedă un anumit grad de control.

Deciziile personale, incorecte din perspectiva sănătății, creează riscuri impuse de sine.

MODUL SĂNĂTOS DE VIAȚĂ

Se bazează pe așa elemente din viața cotidiană ca:

- Regimul de activitate și odihnă;
- Călirea organismului;
- Alimentare rațională;
- Igiena muncii și odihnei;
- Igiena personală și socială;
- Armonizarea relațiilor interpersonale;
- Ocrotirea mediului ambiant

Organizarea asistenței medicale

Categoria „Organizarea asistenței medicale” subînțelege cantitatea, calitatea, aranjamentul, natura și relațiile între oameni și resurse în procesul de acordare a asistenței medicale.

Ea include instituțiile de asistență medicală primară, spitalele, medicamentele, serviciile comunitare de asistență medicală, serviciul de urgență, stomatologia și alte servicii medicale.

Acest element este, de fapt, ceea ce se subînțelege ca sistemul de asistență medicală.

Factorii sociali care determină sănătatea

Gradientul social

Stresul

Condițiile de dezvoltare în copilărie

Izolarea socială

Locul de lucru

Șomajul

Suportul social

Dependența de substanțe

Alimentația

Transportul

Etapele evoluției de la sănătate la boală

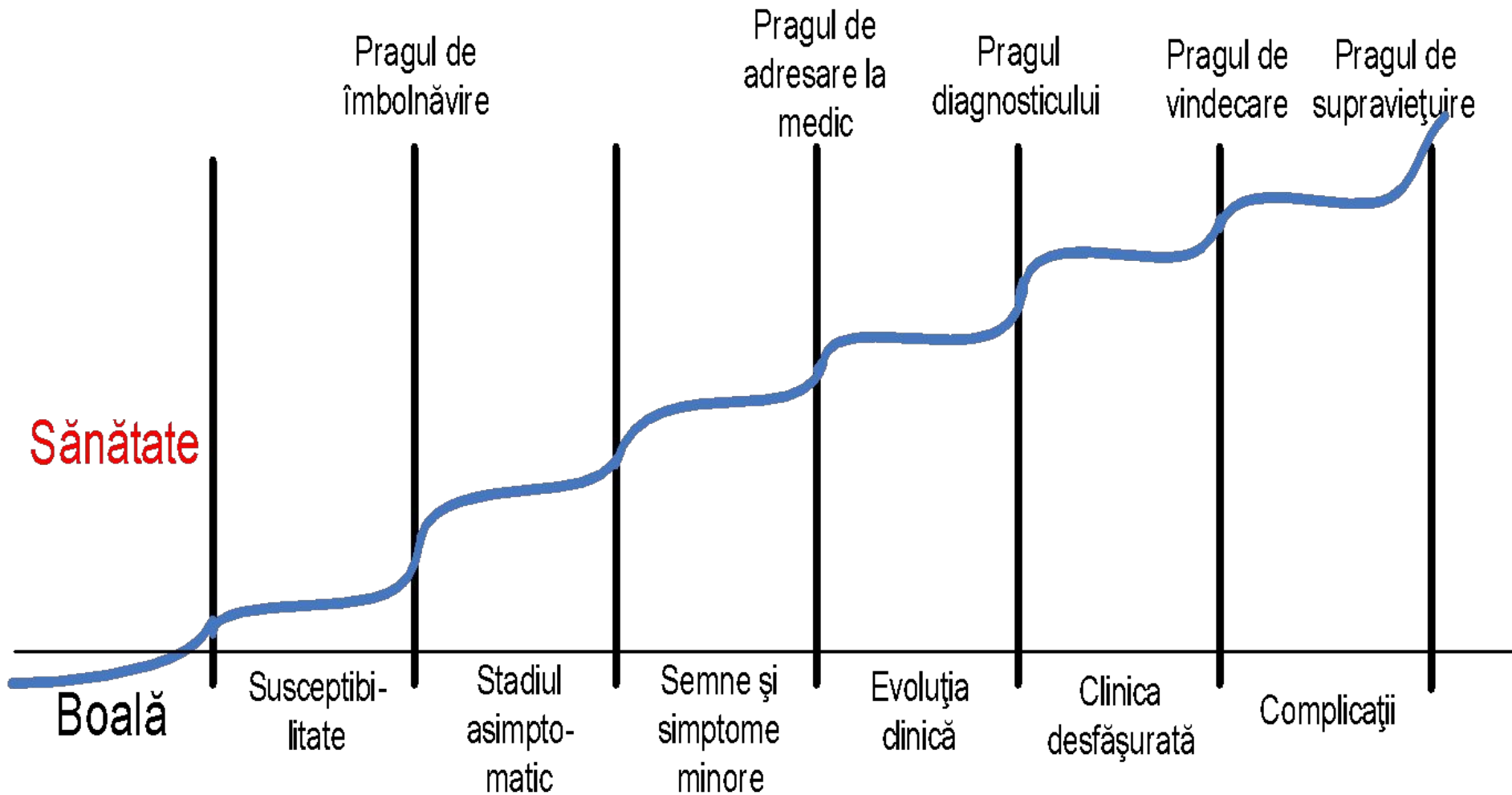
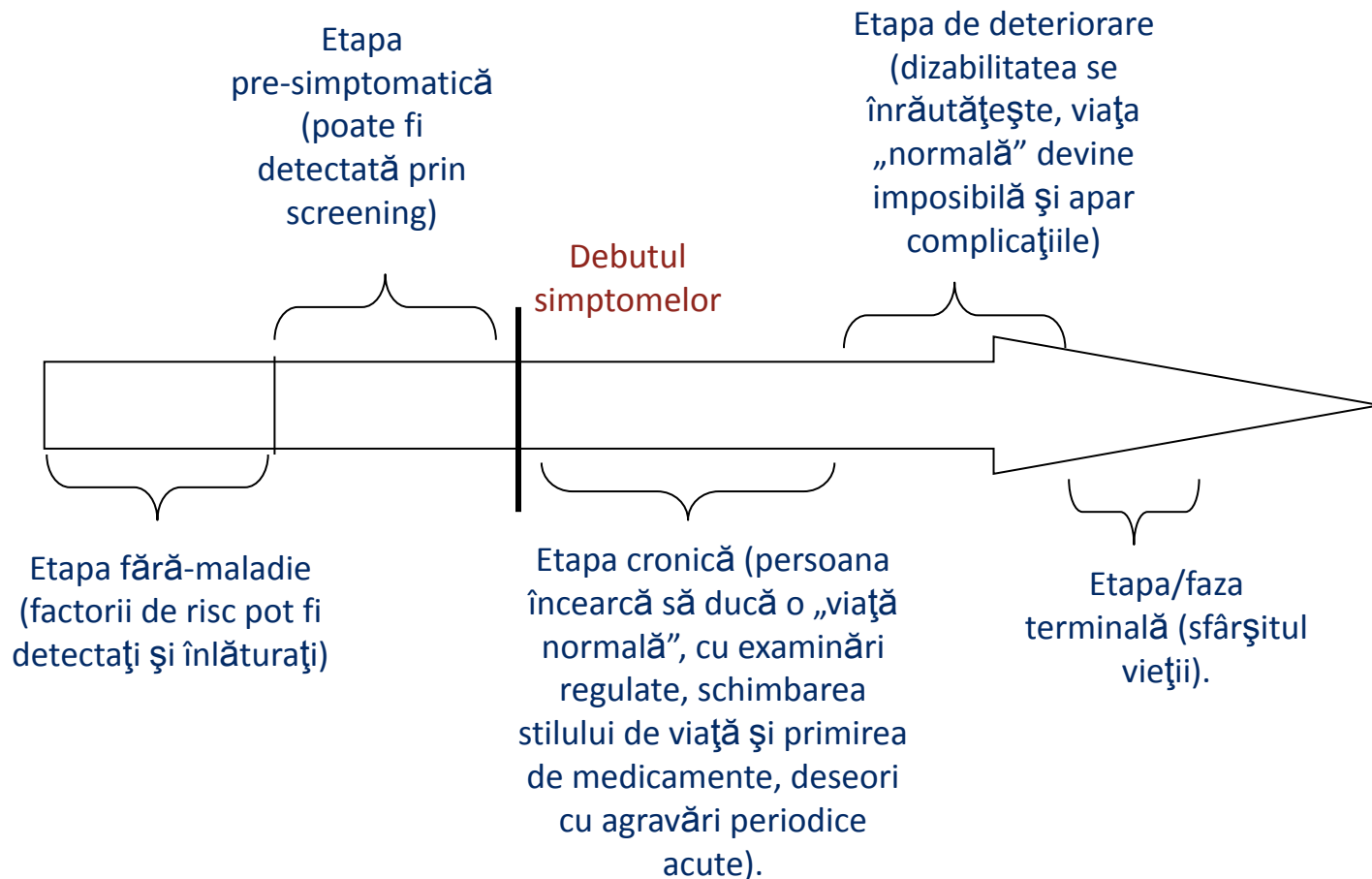

Diagrama cursului maladiilor cronice netransmisibile

Factorii comuni de risc

Modul de viață nesănătos:

- Alimentația nesănătoasă
- Fumatul
- Consumul în abuz de alcool
- Consumul excesiv de sare, zahăr, grăsimi, cafea...
- Sedentarismul
- Autocontrolul defectuos al stresului...

SCHIMBĂRILE STILULUI DE VIAȚĂ AU UN ROL IMPORTANT ÎN PROVOCĂRILE CU CARE SE CONFRUNTĂ MOLDOVA ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII

Rata mortalității, în general

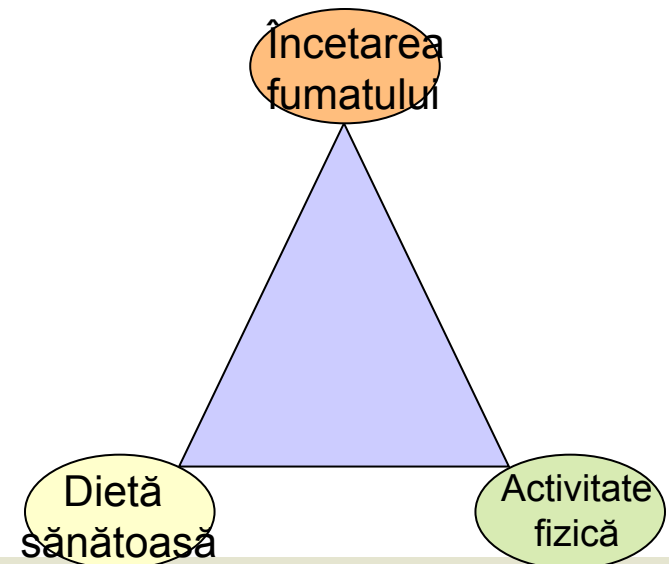
Bolile cardiovasculare

Cancer

Obezitate

Fumat

Alcool și consumul de droguri

Bolile cronice netransmisibile...

Majoritatea bolilor,
fie somatice sau
psihiatrice, sunt un
fenomen biologic,
psihologic și social.

SOCIAL

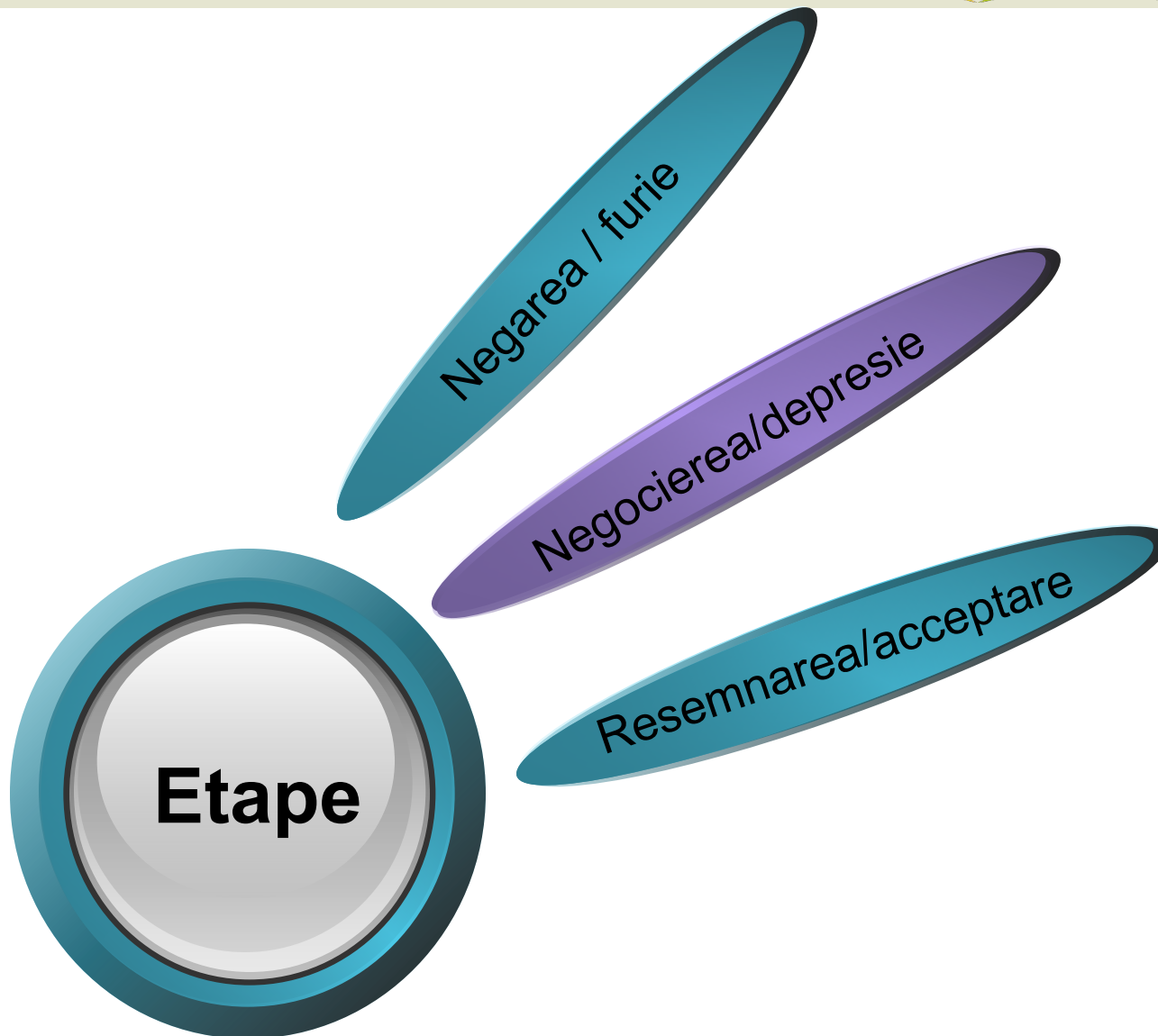
BIOLOGIC

PSIHOLOGIC

Etape în acceptarea bolii cronice:

Proiect
Viață Sănătoasă
Reducerea poverii bolilor netransmisibile

Reacții posibile...

Șoc, negare, lacrimi

Acceptare, împăcare

Furie, agresie

Deznădejde, tristețe

Factorii care intervin în conduita bolnavilor cronici

Medicali

Umani

Familiali

Profesionali

Sociali

Culturali

Economici

Medicali

- posibilitățile de prevenție
- de diagnostic
- de tratament
- de prevenire a complicațiilor
- de recuperare

Umani

- disponibilitatea medicului de familie
- echipa de lucru AMP
- colaborarea cu specialiștii de profil
- cu alți specialiști
- cu persoane de îngrijire, voluntari

Familiali

- disponibilitatea familiei
- susținerea membrilor familiei
- atmosfera familială
- siguranța/securitatea casnică
- îngrijirea de către membrii familiei

Profesionali

- Influența bolii asupra activității profesionale
- Solicitarea fizică și psihică
- Toxicitatea și poluarea la locul de muncă

Sociali

- Poziția socială a bolnavului
- Influența bolii asupra poziției sociale
- Implicarea unor asociații comunitare

Culturali

- Nivelul de educație al bolnavului
- Educația sanitară
- Obiceiuri, tradiții, valori
- Factorii spirituali

Economici

- Fondurile necesare tratamentului
- Pentru respectarea regimului igienic
- Pentru respectarea regimului alimentar
- Pentru repaus/odihnă
- Recuperare și tratament balnear
- Condiții de locuit etc.

„grija privind persoana în integritate, în contextul valorilor personale, credințelor familiale, tipul familiei, situația culturală și socio-ecologică în comunitatea largă și considerarea programului terapeutic bazat pe evidențe despre cost și beneficii”.

Pacienții cu boli cronice netransmisibile au nevoie din partea sistemului medical

- să acorde atenție implicațiilor psiho-sociale ale bolii în viața lor;
- să se centreze pe persoana care suferă și nu doar pe boală sau diagnostic;
- să li se ofere informații despre boală, tratament, evoluție, pronostic;
- să li se ofere recomandări și să îi ghideze în autogestionarea bolii.

Necesitățile bolnavilor cu BNT

- Nevoia principală a pacienților cu boli cronice este adaptarea la BNT și creșterea calității vieții
- Dezvoltarea abilității pacientului de autogestionare a bolii - o prioritate
- Împreună putem contribui substanțial la dezvoltarea acestei abilitați, dacă sprijinim de la început pacientul să se implice activ în tratamentul sau și în înțelegerea bolii.

**Vă mulțumesc
pentru receptivitate!**

Întrebări?